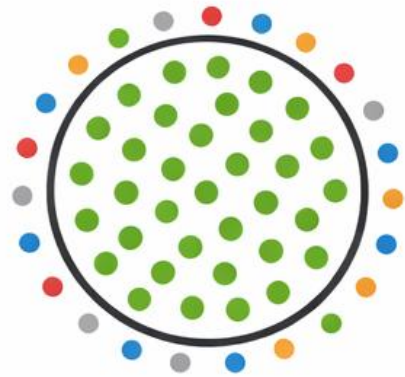
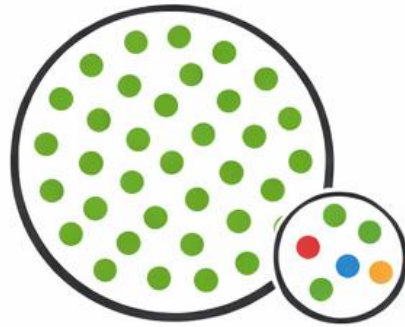


Tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja kulttuurisensitiivisyys – eväitä onnistumiseen arjen työssä

Hanna Ruohonen, toimintaterapeutti YAMK



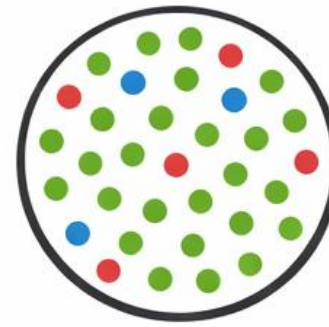
Eksklusio



Segregatio



Integraatio



Inklusio

Kaikki asiakkaat eivät hyödy
samoista käytännöistä samalla
tavalla – miksi?

Keskeiset käsitteet

- Tasa-arvo = sukupuolten välinen tasa-arvo
- Yhdenvertaisuus = kaikkien ihmisten tasapuolinen kohtelu (ikä, vammaisuus, kieli, kulttuuri, uskonto jne.)
- Sama kohtelu \neq yhdenvertaisuus
- Tarpeen mukainen tuki = yhdenvertaisuutta

Mitä laki velvoittaa?

→ Syrjintä kielletty

→ Edistämään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta suunnitelmallisesti – ei vain reagoimaan ongelmiin, vaan ennaltaehkäisemään niitä.


Kulttuurisensitiivisyydestä

- Kulttuurisensitiivisyys on kunnioittavaa, uteliasta ja joustavaa kohtaamista; asiakkaan ymmärtämistä hänen omista lähtökohdistaan.
- Asiakkaan taustan huomioimista ilman oletuksia → kulttuuri, kieli, uskonto ja elämäntilanne voivat vaikuttaa palvelun käyttöön.
- Avoimuutta ja kuuntelemista → kysytään, ei oleteta → varmistetaan ymmärrys molempiin suuntiin.
- Oman toiminnan reflektointia → tunnistetaan omat asenteet ja toimintatavat → vältetään kiireisiä tulkintoja asiakkaasta.
- Joustavaa työtettä → palvelua mukautetaan tarpeen mukaan → huomioidaan esim. perheen rooli, viestintätavat ja luottamuksen rakentaminen.
- Yhdenvertaisuuden vahvistamista käytännössä → varmistetaan, että palvelu on aidosti saavutettava ja toimiva kaikille.

Tilannekuva; mitä kuntoutuksen ammattilainen voi tehdä?

- Selvitä, ketkä palveluja käyttävät – ja ketkä eivät

Käytännössä:

- Tarkastele asiakastietoa: ikä, sukupuoli, kieli, tausta, toimintakyky
 vastaavatko asiakkaat alueen väestöä (alueelliset palvelut)?
- Kiinnitä huomiota: ketkä tulevat palveluun helposti, ketkä jäävät pois tai keskeyttävät.

Tunnista mahdolliset esteet palvelun käytölle

- Tarkastele palvelua asiakkaan näkökulmasta:
 - Ajanvaraus/ajan peruuttaminen → onko helppo?
 - Kieli → onko ymmärrettävä? (moni)lukutaito?
 - Lisätiedot palvelusta → soittamalla? Viestillä?
 - Sijainti → pääseekö helposti perille?
 - Aikataulut → sopivatko arkeen? Juhlapyhät, tärkeät päivät
 - Kohtaaminen → kokeeko asiakas tulevansa kuulluksi?
- 👉 Mieti: Kenelle tämä toimii hyvin – kenelle ei?

Tee pieniä, konkreettisia parannuksia

- Tarjoa vaihtoehtoisia tapoja asioida (digitaalinen + kasvokkain)
 - Käytä selkeää kieltä ja varmista ymmärrys
 - Hyödynnä tulkkausta
 - Joustoa ajoissa ja toteutustavoissa
 - Ota perhe tai läheiset mukaan tarpeen mukaan
- 👉 Yhdenvertaisuus syntyy arjen käytännöissä ja toimintatavoissa

Rakenteellinen taso – mitä organisaation tulisi tehdä?

Seuranta ja tieto; Kerätään systemaattisesti tietoa eri asiakasryhmistä

- Tunnistetaan aliedustetut ryhmät
- Seurataan palvelun käyttöä ja keskeyttämistä

Vaikutusten ennakoarviointi;

- Arvioidaan muutoksia ennen päätöksiä: keihin vaikutukset kohdistuvat, kuka hyötyy, kuka jää ulkopuolelle.

Palvelujen suunnittelu yhdessä;

Otetaan mukaan: asiakkaat, vähemmistöryhmät, kokemusasiantuntijat

👉 Ei oleteta – kysytään

Miksi palveluille tarvitaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma?

- Tunnistaa katveet ja ulkopuolelle jäävät ryhmät
- Muuttaa periaatteet konkreettisiksi teoiksi
- Parantaa palvelun vaikuttavuutta
- Tukee ammattilaisen työtä
- Mahdollistaa seurannan ja toiminnan kehittämisen

Tutustu [Helsingin kaupungin palveluiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan](#)

Tutustu näihin!

- [Verkkokoulutus antirasismista ammattilaisille - eOppiva](#)
- [Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten kanssa työskenteleminen - MIELI ry](#)
- [Kulttuuritaustan huomioiminen asiakastyössä – Muistiliitto](#)
- [Tietoa romaneista - Romano Missio](#)
- [Saamelainen psykososiaalisen tuen yksikkö](#)
- [Etusivu – tukikeskushilma](#)
- [Monilukutaito, mitä ja miksi? | Luetaan yhdessä](#)
- [Etusivu | Kotoutuminen](#)
- [Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta | 609/1986 | Lainsäädäntö | Finlex](#)
- [Yhdenvertaisuuslaki | 1325/2014 | Lainsäädäntö | Finlex](#)
- [Ihmisoikeusliitto - Ihmisoikeudet kuuluvat kaikille](#)